

[Knud Lind]

udformning, medmindre man vil tage hele sagen op på ny.

Det var sådan set det, jeg godt ville have fru Inger Harms til at præcisere. Er det således, at den 12. december 1989 vedtog et enigt udvalg minus Fremskridtspartiet, at man ville køre efter dette kontorcirculære? Når jeg spørger om det her, er det rent opklaringsmæssigt, fordi jeg desværre ikke selv var til stede.

(Kort bemærkning).

Inger Harms (SF):

Ja, hr. Knud Lind har forstået det fuldstændig korrekt. Den 12. december 1989 vedtog Indfødsretsudvalget næsten enstemmigt at arbejde videre efter det nye kontorcirculære. Samme dag meddelte Fremskridtspartiet, at de ikke kunne medvirke, og samme dag meddelte man, at man ville sende en skrivelse til Indenrigsministeriet. Jeg ved ikke, om det er sket, jeg tror ikke, at det er sket endnu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 60:

Forslag til folketingsbeslutning om beretning til Folketinget angående Nordisk Råds virksomhed i 1988-89.

Af Udenrigsudvalget.
(Fremsat 30/1 90).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for nordisk samarbejde (Thor Pedersen):

På tærsklen til 1990'erne er det nordiske samarbejde præget af spørgsmålet om Norden i Europa.

Set med danske øjne er det positivt, at den dynamiske udvikling i EF har medvirket til nytænkning og fremskridt i det nordiske samarbejde. Vort medlemskab af EF placerer os jo i en større europæisk ramme.

Det har været og er fortsat væsentligt for regeringen at fastholde forbindelsen til de øvrige nordiske lande. Vi deler stærke historiske og kulturelle traditioner, og i den europæiske integrationsproces vil vi fortsat arbejde for, at samarbejdet med de nordiske lande samt forbindelserne mellem EF og de nordiske lande udbygges.

Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at vi i regeringen gerne ser flere nordiske medlemmer i De Europæiske Fællesskaber. Den europæiske dimension har fået højeste prioritet i det nordiske samarbejde. Nordisk Ministerråd ønsker en aktiv nordisk profil i den europæiske integrationsproces, og de nordiske regeringer er enige om at møde denne proces på tre planer, nemlig et styrket og tættere samarbejde mellem EF og EFTA, et tættere samarbejde i Norden og endelig gennem bilaterale forhandlinger.

Forholdet mellem EF og EFTA har udviklet sig positivt i løbet af året 1989. Der er enighed om at udnytte det nordiske samarbejde som fælles platform, at det nordiske samarbejde så vidt muligt skal anvende den samme arbejdsrytme og samme metode som EF, og at nordiske løsninger ikke må stride imod kommende europæiske løsninger.

Arbejdsprogrammet »Norden i Europa«, der dækker perioden 1989-92, følges nu op med en første rapport. Programmet er konkret med tidsfrister og angiver finansiering og ansvarfordeling; indhold og tidsgrænser er nært knyttet til den udvikling, der forventes inden for EF og i EF-EFTA-samarbejdet, men gennemførelsen af arbejdsprogrammet stiller krav til Nordisk Ministerråd. Vi har effektiviseret samarbejdet, vi har forenklet sagsbehandlingen og gennemført en mere rationel anvendelse af ressourcerne.

EF har en helt centralt rolle at spille i udviklingen af det nye Europa. Samarbejdet virker som en magnet på andre europæiske lande, og alt tyder på, at netop EF bliver drivkraften for opbygningen af det nye Europa. Den seneste

[Ministeren for nordisk samarbejde]

udvikling i Østeuropa og ikke mindst i Østersøområdet stiller det nordiske samarbejde over for en stor udfordring. Som i forholdet til Europa kan det nordiske samarbejde også i forhold til Østeuropa udgøre det, som vi kan kalde en tænketank eller et fælles værksted for de nordiske landes formulering af synspunkter, holdninger og initiativer.

Den nordiske samfundsmodel synes at have en særlig tiltrækning på mange østeuropæiske lande. Det er derfor regeringens opfattelse, at det vil være naturligt, at der i det nordiske samarbejde udveksles erfaringer og ideer om samarbejdet med Østeuropa, f.eks. på det sociale område og på områder som miljø, uddannelse, kulturformidling, handel, energi og byggeri.

Der er i Nordisk Ministerråd enighed om, at hovedformålet med nordiske drøftelser bør være erfaringsudveksling, og at egentlige forhandlinger og indgåelse af aftaler bør foregå bilateralt eller i andre europæiske samarbejdsrelationer.

Den økonomiske handlingsplan »Et Stærkere Norden«, der dækker perioden 1989-92, blev vedtaget sidste forår med et samlet budget på 250 mio. kr. Handlingsplanen sigter mod mere åbne vare- og tjenestemarkeder, et mere effektivt nordisk arbejdsmarked, en øget satsning på industriel udvikling og forskning samt et bedre miljø.

Arbejdet med Norden som hjemmemarked er som i den tidligere handlingsplan et centralt spørgsmål. Regeringen lægger afgørende vægt på, at afviklingen af handelshindringer i Norden fortsætter som forudsat med samarbejdsprogrammet for 1987.

I de nordiske lande er der en stigende politisk opmærksomhed om miljøproblemerne. En løsning af miljøopgaverne vil få en høj prioritet. Nordisk Ministerråd har derfor set meget positivt på, at Foreningen Norden i samarbejde med andre organisationer sætter miljøpolitiske og biologiske spørgsmål i forgrunden ved et særligt miljø- og biologilår. Åbningen sker på Verdensmiljødagen den 5. juni 1990. Vi har set temaåret som en opfølgningen af Brundtlandkommissionens rapport »Vor Fælles Fremtid«. Nordisk Ministerråd yder økonomisk tilskud til gennemførelsen, og regeringen har ydet et nationalt bidrag på 1 mio. kr.

Miljø samarbejdet bliver et hovedtema på Nordisk Råds kommende session i Reykjavik.

8 af de 12 ministerrådsforslag, som forelægges på sessionen, vedrører helt eller delvis miljøbeskyttelse og forureningsbekæmpelse. Jeg vil kort nævne de tre forslag, som indeholder tidsfrister for, hvornår det enkelte mål skal være nået. Det drejer sig om et handlingsprogram på affaldsområdet, om et nyt handlingsprogram mod luftforurening og endelig ajourføring af handlingsprogrammet mod havforurening.

Vi har i regeringen lagt vægt på de nordiske landes samarbejde i europæiske og andre internationale organisationer vedrørende miljøspørgsmål, især vedrørende Østersøområdet. Ministerrådsforslaget om etablering af et nordisk risikokapitalselskab for miljøinvesteringer i Østeuropa skal ses i denne sammenhæng. Hensigten er at finansiere joint ventures og anden lokal produktion af miljødudstyr i Østeuropa. Projekter med miljøeffekter for Norden vil naturligvis blive prioriteret. Selskabet vil få en grundkapital på 342 mio. kr., og selskabet bliver selvstændigt og placeret i nær tilknytning til Den Nordiske Investeringsbank. Jeg kan nævne, at selskabet skal basere sit virke på kommercielle overvejelser.

Den Nordiske Investeringsbanks projektinvesteringsslåneordning, der i 1987 blev en del af bankens ordinære virksomhed, støtter nordisk projektsport til udviklings- og statshandelslande. Da den nuværende låneramme på 700 mio. kr. SDR stort set er udnyttet ved udgangen af 1989, er Nordisk Ministerråd blevet enig om at forhøje rammen med 300 mio. SDR. Vi har i Nordisk Ministerråd endvidere besluttet at ændre afregningsprocenten for forhåndstilsagn fra 100 pct. til 50 pct. og herigennem skabe et yderligere råderum for banken. Projektinvesteringsslåneordningen kan også anvendes til lånefinansiering på kommercielle vilkår af miljøinvesteringer i Østeuropa.

Miljøspørgsmålenes tværsektorielle karakter fremgår af ministerrådsforslaget til en ajourføring af handlingsprogrammet på jord- og skovbrugsområdet. Ikke mindre end 11 konkrete samarbejdsområder for miljøsektoren og jord- og skovbrugssektoren er nævnt her.

I ministerrådsforslaget til retningslinjer for Nordisk Forskningspolitisk Råd nævnes miljøforskning som et af fire prioriterede forskningsområder. Som en opfølgning af Nordisk Råds havmiljøkonference, der fandt sted i København i efteråret, har Nordisk Ministerråd be-

[Ministeren for nordisk samarbejde]

sluttet sammen med relevante internationale organer at vurdere, om der skal indkaldes til en international konference om de forskellige marinekonventioners rolle. Som et særligt initiativ har Sverige og Polen indkaldt til en konference på statsministerniveau om Østersøens miljø. De nordiske udenrigsministre gav på deres møde i september 1989 støtte til dette initiativ.

Jeg kan nævne, at på dansk initiativ har foreningsbekæmpelse fået konsekvenser for Nordisk Ministerråds arbejde på energiområdet. Projektet til opfølgning af Brundtlandkommissionens anbefalinger prioriteres højt, og der er iværksat en række nye initiativer vedrørende energisektorens miljøproblemer.

Den nordiske arbejdsmiljøkonvention, der trådte i kraft sidste sommer, følges nu op med et ministerrådsforslag til et samarbejdsprogram på arbejdsmiljøområdet, og samarbejdsprogrammet skal omsætte konventionens mål og intentioner i egentlige praktiske resultater. Jeg kan nævne, at Nordisk Ministerråd forelægger forslag til et regionalpolitisk samarbejdsprogram på det grænseregionale område. Forslaget er et rammeprogram, som skal følges op med konkrete initiativer.

Nordisk Ministerråd forelægger forslaget om en overenskomst om nordisk arbejdsmarked for personer med højere erhvervskompetencegivende uddannelser. Når overenskomsten træder i kraft, vil nordboere være sikret adgang til beskæftigelse i hele Norden inden for de områder, som deres uddannelse berettiger til. Den nordiske overenskomst bygger på et gammelt nordisk initiativ, men nu med model fra EF.

Regeringen ønsker at styrke det nordiske samarbejde inden for kultur, undervisning og forskning, og derfor lægger regeringen vægt på, at den kulturelle handlingsplan bliver prioriteret højt. For at fremme den nordiske sprogforståelse forelægger Nordisk Ministerråd forslag til et handlingsprogram, der fastsætter hovedelementerne i nordisk sprogpolitik; der foreslås konkrete initiativer både på nordisk, nationalt og kommunalt niveau. Dette handlingsprogram skal ses som en parallel til den forbedrede sprogundervisning i EF.

I den kulturelle handlingsplan er et hovedønske etableringen af et nordisk uddannelsesfællesskab og netværkssamarbejde. Udbygningen af Nordplusprogrammet fortsætter, og i

1989 er der indgået ca. 150 nye rammeaftaler mellem universiteter og højere læreanstalter i Norden. 600 helårsstipendier har været til disposition i 1989, og i 1990 er antallet forhøjet til 900.

Kulturhandlingsplanens forslag om en overenskomst om nordisk uddannelsesfællesskab inden for de højere uddannelser er godt i gang, og et forslag til arbejdsprogram for udvidet uddannelsesfællesskab vil kunne forelægges på Nordisk Råds session i 1991.

For at styrke kvaliteten af forskningen i Norden er samarbejdet om forskeruddannelse intensiveret, bl.a. samordnes landenes forsknings- og udviklingsressourcer systematisk, også i forhold til internationale projekter og programmer. Det lykkedes i 1989 at få EF's COMETT-program åbnet for EFTA-landene, og der er enighed om, at EF's Erasmus-program også skal åbnes for EFTA-landene.

I forbindelse med samarbejdet på det kulturelle område vil jeg gerne nævne den nordiske film- og tv-fond. Fonden blev oprettet den 1. januar 1990 ved en aftale mellem Nordisk Ministerråd og radiofonier og filminstitutioner i de fem lande. Formålet er at fremme fællesnordisk produktion og distribution af film, tv-programmer og lign., og fonden skal foreløbig fungere i en 5-års-periode. Det økonomiske grundlag er tilskud fra parterne på i alt 45 mio. kr. om året, og Nordisk Ministerråd yder de 15 mio. kr. Denne nye nordiske fond passer godt ind i det meget brede europæiske audiovisuelle Eureka-samarbejde, som Nordisk Ministerråd i øvrigt på anden måde har sikret de nordiske landes placering i.

For at give selvstyreområderne Færøerne, Grønland og Åland repræsentation i Nordisk Kulturfonds styre forelægges sessionen et ministerrådsforslag til ændring af fondens statutter.

Nordisk Ministerråd har i 1989 gjort et godt stykke arbejde for bedre prioritering, bedre ressourceanvendelse og planlægning i den nordiske virksomhed. Vi vil fortsætte dette arbejde i 1990. De nordiske rationaliseringsmyndigheders anbefalinger er fulgt op. Vi har taget initiativ til en samlet analyse af de nordiske institutioner. Den nationale forberedelse, gennemførelse og opfølgning af beslutninger truffet i Nordisk Ministerråd er gennemgået og justeret, og der er vedtaget en forbedret budgetpro-

[Ministeren for nordisk samarbejde]

cedure. Ministerrådssekretariatet er blevet pålagt at udarbejde en prioriteret plan for sekretariatets virksomhed og udvikling, og vi vil i Nordisk Ministerråd lægge større vægt på at udforme konkrete mål for det nordiske samarbejde med forpligtende tidsfrister.

Det er helt nødvendigt, at vi i det nordiske samarbejde bliver langt bedre til at prioritere og koordinere den mangfoldighed af arbejdsopgaver, der ligger på bordet, og regeringen lægger afgørende vægt på, at dette sker i en aktiv dialog mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, også for at sikre, at Rådet påtager sig et større ansvar vedrørende budgetarbejdet. Jeg er derfor også meget tilfreds med, at Nordisk Råd nu ser på sin egen organisationsstruktur og på arbejdsformerne.

Nordisk Ministerråds budget beløber sig til 678 mio. kr. i 1990. Vi er i Nordisk Ministerråd enige om, at vi ikke vil sikre en automatisk realtildækning i de kommende års nordiske budgetter.

Det nordiske budget kan opdeles i fire hovedområder: institutioner, projekter og støtteordninger, den økonomiske handlingsplan samt Ministerrådssekretariatet.

Det er regeringens opfattelse, at den fleksibilitet, som ligger i projekter og støtteordninger, bør øges, således at der bliver større mulighed for at omprioritere såvel inden for som mellem de enkelte sektorer. I denne forbindelse vil jeg gerne understrege, at en del af institutionerne er oprettet for mange år siden for at gennemføre en pionerindsats på områder, hvor de nordiske lande hver for sig hverken havde den fornødne intellektuelle eller økonomiske formåen til at oprette nationale institutioner, men at meget kan have ændret sig siden. Pionerindsatser skal vi stadig have plads til også på institutionsområdet, men det forudsætter, at de eksisterende og såkaldte gamle institutioner vurderes kritisk.

På dansk initiativ er der iværksat et arbejde med at analysere de mere langsigtede budgetkonsekvenser af de beslutninger, der er truffet inden for Nordisk Ministerråds rammer. Det er min vurdering, at dette arbejde vil give et bedre grundlag for prioritering mellem de forskellige aktiviteter og øge fleksibiliteten og mulighederne for at foretage politiske prioriteringer inden for en samlet budgetramme.

Regeringen vil arbejde for, at Nordisk Ministerråds budget og planerne for det nordiske

samarbejde får en mere brugervenlig struktur. Regeringen vil også arbejde for, at planerne for det nordiske samarbejde kommer til at antage en form, som angiver de væsentligste arbejdsopgaver inden for den nærmeste 3-års-periode med angivelse af tidsfrister og oplysning om finansiering via nationale midler eller over det nordiske budget.

Efter Nordisk Råds session i Reykjavik overtager Danmark formandskabet i Nordisk Ministerråd. Regeringen vil arbejde med størst mulig åbenhed på alle niveauer og lægge vægt på fleksibilitet, pragmatisme og ikke mindst realisme.

Jeg vil gerne slutte med at takke Nordisk Råds danske delegation for beretningen. Jeg vil også gerne takke for det gode samarbejde med delegationen, som jeg håber vil fortsætte, ikke mindst under det kommende danske formandskab, til inspiration for det politiske samarbejde i Danmark og Norden.

Anker Jørgensen (S):

Jeg vil også gerne takke ministeren for den principielle og grundlæggende positive indstilling, der er tale om fra ministerens side. Det betyder ikke, at vi er enige på alle felter. Men lad mig gøre nogle bemærkninger, først og fremmest om arbejdet i Nordisk Råd, som jeg mener bliver mere og mere internationalt og europæisk orienteret.

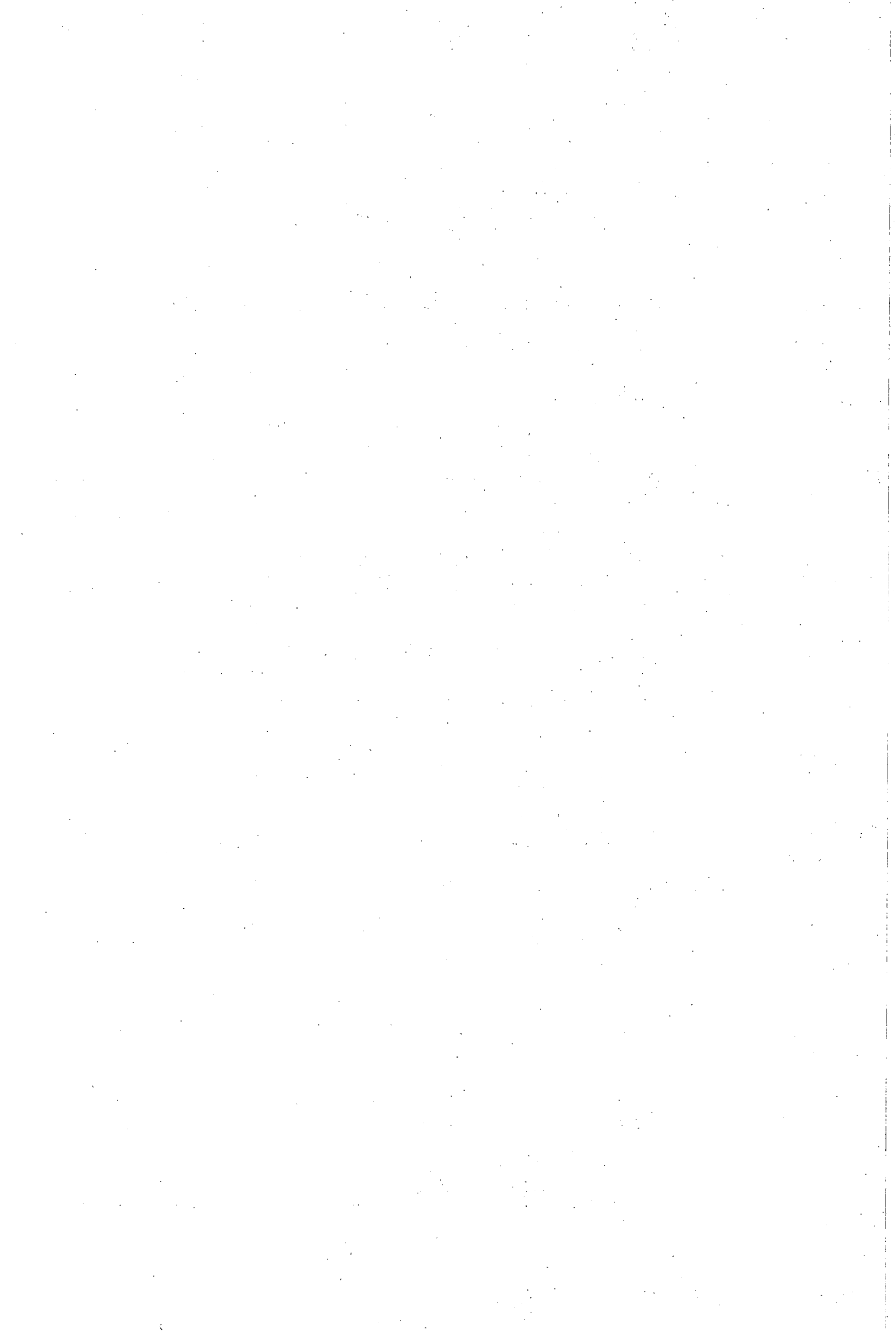
For bare 4-5 år siden var det næsten forbudt at tale om andet end rent interne nordiske sager. Udviklingen i det seneste år har totalt ændret dette billede. Ganske vist må vi notere, at Nordisk Råd i sin stillingtagen til det europæiske ofte kan være noget usikkert, men det positive er, at flere og flere netop ser det nordiske samarbejde i en større europæisk sammenhæng.

Jeg vil også sige, at der selvfølgelig er vanskeligheder i det nordiske samarbejde, f.eks. gælder det en vis smålighed fra Ministerrådet i forhold til parlamentarikerne i Nordisk Råd. Dels har man i høj grad økonomisk – og det er dér, det kniber med at leve op til de pæne ord – sat samarbejdet på smalkost i Nordisk Råd, ikke mindst naturligvis, når man sammenligner med den storsindethed, der er, når det gælder De Europæiske Fællesskaber – hvad jeg er tilhænger af. Men jeg mener, at det nordiske er et uhyre vigtigt supplement, helt nødvendigt endda.

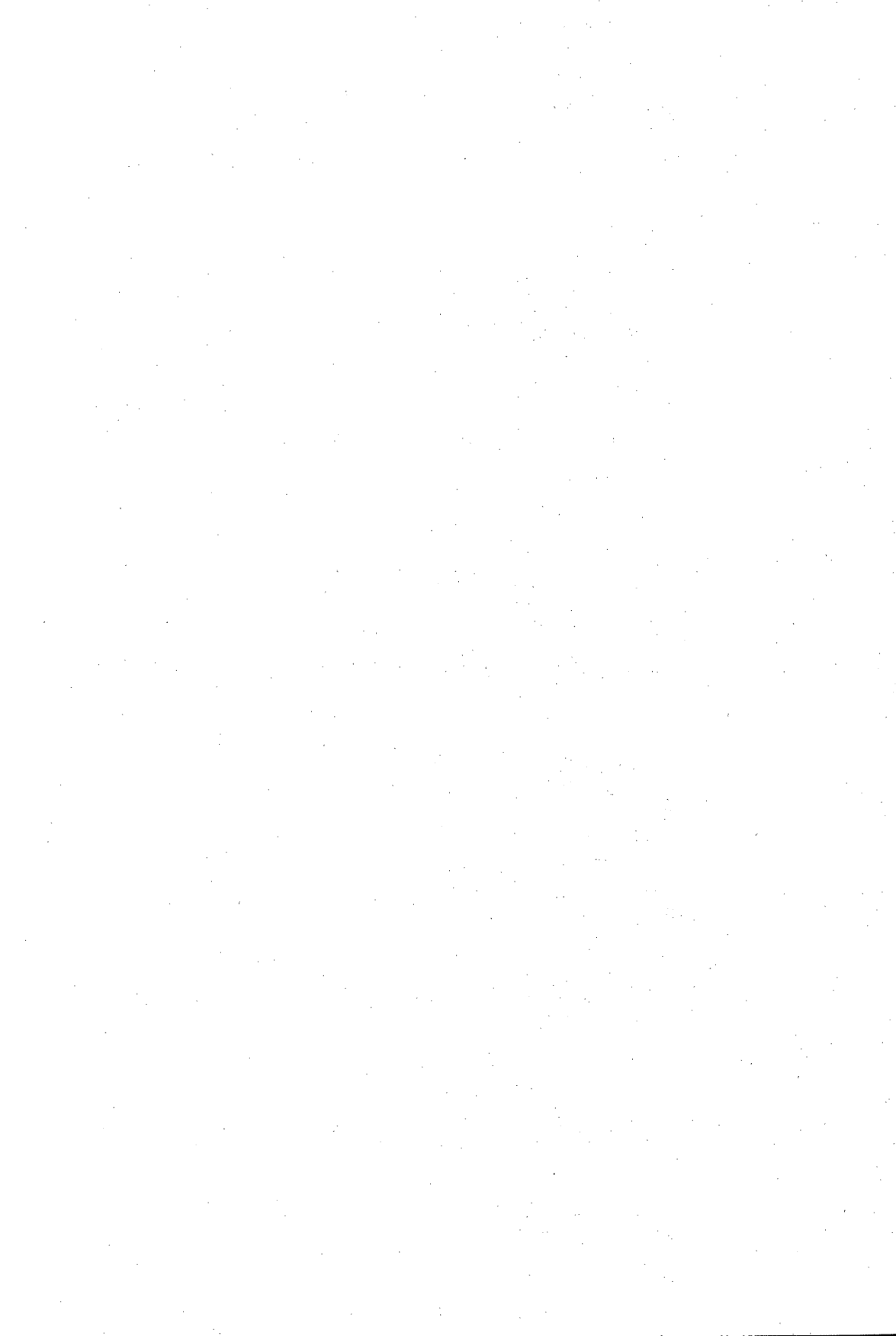

[Elisabeth Arnold]

miljø, energi, kultur, arbejdsmarkedsforhold og uddannelse. Vil vi gerne fremhæve Foreningen Nordens miljø- og biologiår, som starter i juni måned 1990, og som forhåbentlig skal fokusere på de specielle nordiske miljøproblemer. Vi har, synes vi, nogle gode eksempler, vi kan vise frem for andre dele af Europa, især for Østeuropa.

Vi vil også gerne fremhæve sprogpolitikken. Der er jo fremlagt et handlingsprogram, som skal bidrage til en intensiveret sprogudveksling imellem de nordiske lande. Det er også noget, der har dannet mønster i EF-samarbejdet, og man kan forudse, hvis den europæiske integration fortsætter, at tilsvarende sprogprogrammer formodentlig vil blive interessante også for andre regioner i Europa.

Det Radikale Venstre ønsker, at Nordisk Råd skal være en spændstig og levende organisation, som både kan løse interne vanskeligheder, og som har en rolle at spille i det nye Europa. Samarbejdet kan måske skifte karakter, men det er helt oplagt, at der fortsat vil være behov for et intenst nordisk samarbejde.

Glønborg (KRF):

Flere ordførere har nævnt vanskeligheden ved at springe et år tilbage i tiden og kun diskutere, hvad der var sket indtil da. Det skal vi nok heller ikke. Ethvert kik tilbage i tiden skal naturligvis bruges som hjælp til at forstå nutiden og finde den rigtige vej fremad, og derfor er det også ganske fornuftigt at se aktiviteterne i 1988-89 som forudsætning for det, der skete i 1989-90, og bruge det hele til at gå videre med.

Jeg vil gerne pege på det store og grundige miljøarbejde tværs over landegrænser, der igennem mange år er udført i Nordisk Råd, og som netop nåede et højdepunkt i beretningsåret 1988-89 med vedtagelsen af det nordiske miljøprogram og handlingsplanen mod havforurening.

Jeg er ikke tvivl om, at dette arbejde har betydet meget for den voksende erkendelse af, at vi står med en række fællesmenneskelige problemer, som ikke kan begrænses af landegrænser og militærpagters grænser. Denne erkendelse er vokset stærkt de sidste par år både på den ene og den anden side af Østersøen. De spændende grænseåbninger, vi oplever i denne tid, tilskrives ofte Gorbatsjov, og jeg vil ikke fraskrive ham hovedæren, men jeg vil påstå, at det

nordiske miljøarbejde også har en lille andel i den positive udvikling, vi oplever i Østeuropa i denne tid.

Derfor mener jeg også, at forsøgene på at holde Nordisk Råd uden for udenrigs- og sikkerhedspolitik er en stor fejltagelse. Det er udtryk for en manglende forståelse af sammenhængen i alle politiske og menneskelige spørgsmål. Nordisk Råd kan slet ikke undgå at blive blandet ind i spørgsmål, der angår vor udenrigspolitik og vor sikkerhed.

Jeg vil opfordre alle specialpolitikere til at blive helhedspolitikere og indse, at vi naturligvis skal drøfte udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål med vore nærmeste naboer. Danmark skal ikke deponere sin forhandlingsret og sin beslutningsret hverken i NATO eller i EF. Vi vil arbejde på tværs af landegrænser og på tværs af pagtgrænser alle steder, hvor de findes. Og med det nordiske samarbejde har vi så mange positive erfaringer, at det er en glimrende spore for os til at være gode og loyale samarbejds- og forhandlingspartnere også i andre sammenhænge.

Det nordiske samarbejde er alene på grund af sprogfællesskabet og det udprægede kulturfællesskab en så let forståelig samarbejdsform for den danske befolkning, at vi ikke må nedprioritere betydningen af dette arbejde. Derfor lyttede jeg naturligvis også med stor interesse til ministerens meget vidtgående udredning af forholdet mellem det nordiske samarbejde og EF-samarbejdet. Jeg håber, at jeg har opfattet ministeren rigtigt, at det samarbejde, som vi er gået ind i i EF, ikke på nogen måde må forringe de vigtige og betydningsfulde resultater, som vi har opnået igennem mange, mange år i det nordiske samarbejde. Jeg vil klart sige for Kristeligt Folkepartis vedkommende, at hvor der opstår konflikter imellem EF-samarbejdet og muligheden for at opretholde det nordiske samarbejde, prioriterer vi det nordiske samarbejde højest.

Jeg tager miljøpolitikken som et eksempel, og jeg skal selvfølgelig ikke gå hele beretningen igennem, men jeg vil pege på, at lige så vel som vi har nået konkrete resultater, som har fået meget stor betydning på miljøområdet, så har vi også på en lang række andre områder, f.eks. det familiepolitiske område og arbejdsmarkedsområdet, i 1988-89 fået vedtaget væsentlige ting i Nordisk Råd, som har betydning for hver ene-

[Glønborg]

ste nordisk borger, som bevæger sig fra det ene land til det andet.

Og er det ikke netop lige det, vi ønsker i disse år, at det skal være muligt at bevæge sig tværs over grænser, at vi ikke skal spærres inde? Jeg er så gammel, at jeg kan huske, dengang vi skulle have pas for at komme til Sverige. Det var da en förfærdelig tanke, om vi igen skulle til at have besværligheder med at færdes imellem de nordiske lande.

Folk, der er kommet fra andre egne af verden, hvor de har været spærret inde bag pigtråd og af folk med maskinpistoler osv., har jo frydet sig ved at opleve den form for fællesskab, som vi i årevis har praktiseret i de nordiske lande. Retten til at tage arbejde i de andre lande og alt det andet, som vi har gennemført, som har gjort det lettere for os at flytte fra det ene land til det andet, det er da noget, vi skal arbejde videre med, og som vi aldrig nogen sinde må glemme betydningen af.

Derfor vil jeg med kraftige og stærke ord tilbagevise al den sluddersnak om, at Nordisk Råd det er bare papir. Ja, beretningen er skrevet på papir, men der er så sandelig realiteter bag den. Der er konkret indhold i den, som hver eneste borger i Norden mærker i dagligdagen, og især når man bevæger sig i de andre nordiske lande.

Der er alt for mange, der ikke tænker over værdien af det, og som glemmer, at Nordisk Råd har sin store andel i, at alle disse positive tiltag er blevet gennemført, så kan vi ikke snart blive fri for den udokumenterede, tåbelige beskyldning, som gang på gang føres frem om, at Nordisk Råd, det er bare papir? Selvfølgelig skal der papir til, for det skal skrives ned, hvad det er, vi har vedtaget, hvis det skal blive til realiteter, hvis det ikke bare skal være tom snak. Men det er drøftelser, som fører til skriftlige aftaler, som er udtryk for realiteter i hverdagen.

Lad os derfor gå videre med det nordiske arbejde ud fra en erkendelse af dets betydning, ikke blot for os selv i de nordiske lande, men også som banebryder for den grænsenedbrydende udvikling i hele Europa, som vi oplever på så mange områder i disse år.

Mogens Elvensø (FP):

Nordisk Råd har jo også noget med udenrigspolitik at gøre, og da jeg er Fremskridtspartiets medlem i Udenrigsudvalget, vil jeg gerne

komme med nogle synspunkter fra denne talerstol.

Det er ikke ret længe siden, vi havde en kulturdebat, og hvad gik den kulturdebat ud på? Den gik ud på, at man skulle forherlige socialistisk kultur, den gik ud på, at man skulle forherlige østeuropæisk kultur, og den gik ud på, at man skulle forherlige nordisk kultur og nordisk arbejde.

Hvad er den nordiske kultur og det nordiske arbejde, man forherliger? Det er folkløse, det er folkedans og sådan noget lignende. Det, man laver i Nordisk Råd, har ingen betydning i Danmark.

Fremskridtspartiets udenrigspolitik går ud på, at vi skal være vestorienterede, vi skal tilslutte os de vesteuropæiske lande. Dem har vi ikke ret stor kulturudveksling med; men vi har heldigvis privatmanden, der rejser rundt i England, i Tyskland og Frankrig, og det er den slags udveksling, der betyder noget for danskerne.

Det, der sker i Nordisk Råd, er der ingen der ved noget som helst om, og derfor er den påstand, som hr. Glønborg fremsatte, direkte forkert. Hvad er det for noget, hr. Glønborg står og fortæller os? Det er det, man kalder højskolepolitik. Det er nemlig kun højskolerne, der har glæde af det.

Så vil jeg sige om alle disse ting, der er blevet talt om har haft betydning: Jamen flertallet af de afgørelser, der er truffet i Nordisk Råd, er truffet med mindst muligt flertal, og det vil sige, at omtrent halvdelen af politikerne i Nordisk Råd har været imod de beslutninger, der er truffet.

Det betyder altså, at for det første er det ikke kendt ude i befolkningen. Det er den ene ting. For det andet er halvdelen af rådsmedlemmerne imod de beslutninger, der er truffet. Derfor siger jeg som hr. Poulsgaard, at vi hurtigst muligt skal af med Nordisk Råd. Det synes jeg vil være en god ting, fordi man sparer budgetterne i de nordiske lande, og man sparer alt det papirarbejde, der er. Befolkningerne i de nordiske lande kender ikke til spor af, hvad der er sket i Nordisk Råd.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Hr. Mogens Elvensø kom med én sætning, som jeg erkender indeholder en vis mængde

[Glønborg]

sandhed, nemlig at folk gennemgående ved for lidt om, hvad der laves i Nordisk Råd. Jeg påstod i mit indlæg, at folk mærker, hvad der er lavet i Nordisk Råd, men det er jo ikke altid, at folk ved, hvor det kommer fra, hvorfor det er sådan. Og det vil jeg selvfølgelig sige er tilgiveligt.

Men jeg synes, at det er utilgiveligt, at man som medlem af Folketinget drister sig til at gå på talerstolen og dokumentere klart og tydeligt, at man overhovedet ikke har læst den beretning, som er til behandling. For hvis hr. Mogens Elvensø havde læst beretningen, så ville han ikke stå heroppe og dokumentere, at han ikke aner, hvad der står i den.

Når man påstår, at det her er højskolesnak og folkloresnak, så må jeg bede hr. Mogens Elvensø om simpelt hen at tage listen over rekommandationer, som er lavet i Nordisk Råd. Han vil kunne konstatere, at det drejer sig om hjælpemiddelforsyning for handicappede, det drejer sig om et samarbejdsorgan for redningstjenesteområdet, et nordisk arbejdsmarked for landmålere, en mindsket alkoholconsumption og en forstærket indsats imod reumatiske sygdomme osv., en lang række praktiske og fornuftige løsninger. Man bør læse beretningen, før man udtaler sig, det er altid klogt.

(Kort bemærkning).

Sønderby (V):

Og man bør overvære debatten, inden man tager del i den, fordi så kunne det være, at hr. Mogens Elvensø havde hørt, hvad jeg sagde.

Jeg har nemlig omtalt noget af det, som Nordisk Råd også er med til. Jeg har en avisartikel her fra Kristeligt Dagblad i sidste uge. Da skrev avisen: »Brohoved mellem EF og Norden. Markant undersøgelsesresultat op til Nordisk Råds session i Reykjavik«.

Jeg nævnte i min ordførertale, at af 1.800 virksomhedsledere, der er spurgt, har 73 pct. sagt, at den erhvervsmæssige rolle, Danmark spiller som brohoved mellem Norden og EF, er af meget stor betydning. Og hvad enten hr. Mogens Elvensø er udenrigspolitisk ordfører eller erhvervsordfører, eller hvad han er, så er der altså en sammenhæng i disse ting, og det er noget, der påvirker erhvervslivet.

De debatter, vi har haft i Nordisk Råd om Norden og Europa, har peget på en masse af de ting, som hr. Mogens Elvensø ikke tror sker.

Men det kan jo være svært, når man ikke overværer debatten – eller man ikke har været til Nordisk Råd – at vide, hvad der sker dér, når man kun lytter til, hvad hr. Poulsgaard fortæller at der sker i Nordisk Råd. Hr. Poulsgaard deltager i Nordisk Råd både i salen, men også i festerne om aftenen, så hr. Poulsgaard er meget godt orienteret, og hr. Mogens Elvensø kunne i hvert fald spørge, hvad der sker under sessionen.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Nu har jeg deltaget i politik i over 20 år, og jeg har været til utallige møder, men jeg har aldrig nogen sinde været til et møde, hvor man har nævnt Nordisk Råd. Hvorfor gør man ikke det? Det er, fordi det overhovedet ikke interesserer folk.

De ting, som er kommet frem i Nordisk Råd, som hr. Sønderby og hr. Glønborg nævnte, ville blive løst i Danmark, uanset om vi havde Nordisk Råd eller ej. Det er kendsgerningerne. Hvis der er problemer, der skal løses, og de er ensartede i de nordiske lande, så bliver de løst. Man behøver simpelt hen ikke at have Nordisk Råd.

Det, vi behøver, er at sikre den kultur, som vi har, og det er den kultur, vi har sammen med de lande, der ligger rundt om Nordsøen og Atlanterhavet. Det er det, vi skal sikre, og de andre nordiske lande vil følge med os, hvis vi vægter den slags ting højest.

Ministeren for nordisk samarbejde (Thor Pedersen):

Fru Lilli Gyldenkilde spurgte for længe siden, om der ikke kunne være lidt mere klar tale, bl.a. når jeg sagde, at regeringen gerne så, at flere nordiske lande blev medlem af EF. Jeg vil sige, at den klare tale har vi ført over for de nordiske regeringer, og den vil også lyde i Reykjavik, at det er en fordel at være medlem af EF, og især at man skal have den erkendelse, at hvis man ønsker at få samtlige fordele ved et medlemskab af EF, så er man nødt til at være medlem, og vi ønsker gerne, at flest mulig om ikke alle nordiske lande opnår de fordele.

I den forbindelse kritiserede fru Lilli Gyldenkilde, at jeg sagde, at de forhandlinger, der så skulle være om vilkårene i samarbejdet mellem nordiske lande og EF, skulle foregå mellem

[Ministeren for nordisk samarbejde]

EF og EFTA eller ved bilaterale forhandlinger. Der må man spørge: Hvorfor har den danske regering det synspunkt? Jo, svaret er enkelt. Det er, fordi de nordiske regeringer selv ønsker det. Vi er medlem af EF og skal jo ikke fortælle vore nordiske venner, hvordan de skal forhandle og i hvilket forum. Vi accepterer selvfølgelig, hvad man vælger.

Man har jo netop sagt i de nordiske regeringer, at man er enig om, at man skal anvende samme arbejdsrytme og -metode som EF. Endvidere siges det – og det var det, jeg nævnte i mit indlæg – at nordiske løsninger ikke må stride imod kommende europæiske løsninger. Det er klart, det vil jo altid være et dansk synspunkt, når vi selv er medlem af EF, men det er det, man har sagt i de andre nordiske lande at man arbejder imod.

Så brugte fru Lilli Gyldenkilde et udtryk om, at den danske regering skulle have den holdning, at »det ikke rager os« – jo, det var den holdning, der lå bag det, fru Lilli Gyldenkilde sagde. Jo, det er lige præcis det, det gør. Det er jo derfor, vi har sagt, at Danmark har en særlig rolle, nemlig den rolle, vi har kaldt at være brobygger.

Vi er i den særlige situation, den gunstige situation, at vi kan fremføre de synspunkter, som er mellem de nordiske lande, i EF, vi kan præge beslutningsprocessen, og vi kan i videst muligt omfang sikre, at det, der er fælles nordisk, også bliver fælles europæisk.

Og vi kan den anden vej informere de nordiske lande om det, der pågår i EF. Her ligger en stor opgave, og der er vel ingen, der med rette kan kritisere den danske regering for ikke at gøre, hvad der er muligt. Der er i hvert fald ingen af de nordiske lande, der ikke føler, at den danske regering gør, hvad der er muligt. Jeg har i hvert fald ikke hørt andet end ros.

Jeg er også nødt til at sige – og det er både til hr. Glønborg og til fru Lilli Gyldenkilde – at der er vel ikke tale om, at nogen mener, at den danske regering ikke aktivt taler det rene sprog, når det gælder om at følge handlingsprogrammer op. Den danske regering har været mindst lige så aktiv som nogen anden nordisk regering for at få vedtaget vores handlingsprogrammer, at få dem konkretiseret og at sikre, at de bliver fulgt op. Der er vel ikke andre landes ministre, der er mere aktive end de danske, når det gælder om at udnytte mulighederne i programmer-

ne. Det gælder både for undervisning, forskning, kultur, miljø og energi.

Så jeg mener egentlig, at vi i Danmark taler ren tale, for vi ønsker jo netop at bruge kritikken til at nå de bedst mulige resultater i det nordiske samarbejde, så vi selv kan gå ud og fortælle, hvor det gode ligger, og vi er lydhøre over for kritik, fordi vi vil noget bedre med det nordiske samarbejde.

Anker Jørgensen (S):

Man kan godt blive lidt beklemmt over, at der tales om, at Nordisk Råd er ved at gå i stå, Nordisk Råd skal nedlægges, der sker ingenting. Nu er der sagt så meget om det, men lad mig lige med nogle overskrifter sige:

Det har da kolossal betydning, at vi i Nordisk Råd sammen med politikere fra Norge, Sverige, Finland osv. snakker om den europæiske udvikling. Ville det ikke se underlig fattigt ud, hvis ikke der var det samarbejde mellem de fem nordiske lande, der består i, at vi også f.eks. drøfter så intenst, som vi har gjort det, udviklingen i Europa, som Norden er en del af?

Er det tænkeligt at vi ville have et så godt samarbejde om miljøpolitikken, som vi rent faktisk efterhånden har fået i Norden, uden at vi havde Nordisk Råd? Nej. Og miljøpolitik er noget, der kræver samarbejde over grænserne. Det er sagt så tit, men det er, ligesom der er nogle, der siger: Alt kunne vi have løst selv. Der er ingen tvivl om, at det fordrer, at der er et samarbejde, intereuropæisk, internordisk, for slet ikke at tale om internationalt.

Men man skal begynde nogle steder, og jeg synes, at de nordiske lande og i øvrigt også EF – hver for sig og også under en eller anden form i samarbejde – må være med til at løse miljøproblemerne.

Og er det ikke også sundt for den almindelige politiske vurdering i hele det nordiske område, at de fem landes ansvarlige politikere også mødes og drøfter Østpolitikken, drøfter, hvad der nu sker dernede og hvorfor det sker, og også drøfter, hvad vores rolle i de nordiske lande med vores gamle demokratier er i hele den udvikling?

Det er disse store og overordnede problemer, det primært drejer sig om i det nordiske samarbejde. Men man skal ikke underkende betydningen af f.eks. Nordplussamarbejdet om, at studerende kan komme på udveksling, som er

[Anker Jørgensen]

nævnt, og der er mange andre ting som arbejdsmiljøkonventionen osv.

Jeg tror, at det er vigtigt, at Norden samarbejder, fordi Norden har nogle kvaliteter – det synes jeg vi skal have lov til at mene og tro på – som kan være af værdi for den europæiske udvikling. Også derfor er det nordiske samarbejde nødvendigt.

Hvis de andre nordiske lande en dag bliver medlem af EF, hvad jeg meget gerne ønsker, så er det da klart, at der er en ny situation, men ikke en situation, der overflødiggør, at vi under andre former skal fortsætte samarbejdet i Norden på de præmisser og ud fra de ideer og de forudsætninger, som nu engang er vores.

Jeg vil også pege på den kendsgerning, at vi jo i Nordisk Råd nedsatte en særlig komité på 10 parlamentarikere, der skulle undersøge mulighederne for at løse problemerne omkring forholdet mellem Norden og EF, Norden og Europa. Dette, at vi seriøst arbejder med de ting, har selvfølgelig medført, at den europæiske integration er ved at blive en større realitet end nogen sinde tidligere. Og med Europa mener jeg ikke bare EF – der var 6, der var 9, der var 10, der blev 12 – hele Europa er faktisk på vej.

Må jeg så sige, at man skal selvfølgelig tilstræbe forenkling af arbejdet i Nordisk Råd, og jeg har to ting, jeg godt vil nævne på falderebet – ikke for at vi skal tage det op til diskussion i dag, men for at lade det gå videre som et eksempel på, hvad der måske kunne overvejes.

Det ene er, at det måske ikke er hensigtsmæssigt, at Nordisk Råds præsidium, der repræsenterer parlamentarikerne, og ministerrådets sekretariat er adskilt, som de er nu. Måske burde de enten være slået sammen eller i hvert fald være under samme tag for at mindske afstanden mellem vore fem landes parlamentarikere og vore fem landes regeringer. Det kunne være et middel til en mere effektiv indsats og til lidt mindre afstand mellem parlamentarikerne og ministrene. Jeg siger, det kunne være det; det bør overvejes.

En anden ting er spørgsmålet, om vi skal have én session eller 1-dags eller 5-dages sessioner, eller hvad det nu skal være. Jeg tror egentlig, det kunne være værd at overveje, at vi i stedet for én session på en uge havde to sessioner på 3 dage, og at man lavede disse sessioner i forbindelse med, at vi alligevel har udvalgs-

der, og hvor alle parlamentarikerne alligevel kunne være til stede. Det ville ikke blive dyrere, der blev kortere imellem sessionerne, og man kunne selvfølgelig dele problemstillingen op også på disse sessioner. Man kunne altså sørge for, at der ikke blev så langt imellem sessionerne, og så kunne Nordisk Råd også på den måde blive mere effektivt. Jeg mener, det er en af de ting, som vi må lægge stor vægt på.

Jeg siger, at det er løstagtig snak at tale om, at man skal nedlægge Nordisk Råd. Verden hænger mere og mere sammen. Alle geografiske områder jordkloden rundt har fundet ud af, at de må snakke og samarbejde med deres nærmeste naboer, og fra de nærmeste går det også til de fjernere naboer.

Men forandring tror jeg bestemt der skal til. De samarbejdsformer, vi har i dag, er selvfølgelig ikke den endelige løsning. Jeg tror, at det først bliver Europa. Så bliver det inden for Europa også noget med at snakke sammen med sine naboer, og det vil være f.eks. inden for det nordiske. Selv inden for et fælles EF vil der være behov for et nordisk samarbejde til at justere, til at markere holdninger, til at præge udviklingen med de synspunkter, der nu engang må siges at være nordiske.

Jeg mener, der findes nordiske holdninger, som har en sådan kvalitet, at de bør koordineres, sammenarbejdes og påvirke den europæiske udvikling. Derfor er Nordisk Råd stadig væk absolut det, vi må arbejde med. Jeg håber, at man, når al løstagtig snak er færdig, også vil erkende det – ikke mindst de, der er med i Nordisk Råd.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes naturligvis, det er godt at kunne konstatere, at langt, langt det største flertal her i Folketinget – måske med skiftende grader af begejstring – synes, at Nordisk Råd er værd at have med at gøre, og at Nordisk Råds samarbejde skal fortsætte fremover.

Jeg vil godt lige benytte anledningen her til at sige tak til alle dem fra Sekretariatet, som gør livet lettere for os; for det gør de faktisk. Vi er glade for det arbejde, de laver for os. Når jeg nævner det, så er det, fordi når man kritiserer bureaukratiet, så kommer man meget nemt til at stå som dem, der også kritiserer bureaukraterne. Sådan skal det ikke være ment – i hvert fald ikke noget af det, jeg har sagt. Tværtimod: Tak for al den støtte og hjælp, vi får!

[Lilli Gyldenkilde]

Så vil jeg sige til ministeren for det nordiske samarbejde, at jeg synes, vi har haft en god diskussion i dag, som har afsløret de nuancer, der er i vores opfattelse af, hvordan vi skal arbejde videre, også de ret store nuancer, der er omkring spørgsmålet: Hvordan får vi placeret Norden på det europæiske kort?

Det er det, jeg har prøvet at sige med skiftende held, men jeg tror da, at det nogenlunde lykkedes til sidst at sige, at det er en vigtig udvikling, som vi skal tage del i, hvor vi ikke kun skal spekulere på Danmark, men på, at hele det nordiske område nu skal placeres ind de kommende år, hvor de nye retningslinjer og nye skinner, om jeg så må sige, i hele Europa bliver lagt.

Dér er det selvfølgelig min bekymring, at vi kun gør det, at vi sætter os ned og afventer og siger til de øvrige nordiske lande: I skal allerhelst blive medlem af EF, for det er den bedste metode til at få indflydelse på tingene. Det er klart, at det er den bedste måde at få indflydelse på tingene og også den bedste måde at få gode aftaler på, men der er altså også nogle muligheder for at få gode aftaler, hvis der er nogen i EF, der vil støtte, at EFTA, hvor de øvrige nordiske lande nu forhandler, får nogle gode aftaler. Det er det, jeg hele tiden har efterlyst; det bør vi gøre, og dér bør vi være brohoved og ikke kun i Nordisk Råd beslutte Øresundsbro og Storebælt. Det håber jeg forstås i den ånd, hvori det er sagt.

Man kan nogle gange være utålmodig, i hvert fald når man som vi har taget initiativer som f.eks., at Norden skulle blive enig om at bruge nogle penge på miljøteknologi til de lande, der griser mest omkring Østersøen – DDR og Polen f.eks. Vi foreslog det i 1984-85, og det blev sablet ned den ene gang efter den anden, og hørings svarene var meget forskellige osv.

Men i dag kan jeg glæde mig over, at vi på sessionen i Reykjavik altså skal beslutte, at der bliver nogle muligheder for det, som vi foreslog i 1984-85. Tålmodighed er en dyd, siger man, men jeg synes altså, det er en stor belastning i det nordiske arbejde en gang imellem. Og den bliver sat på en hård prøve, den tålmodighed, skal jeg hilse og sige.

Hvis ikke vi havde Nordisk Råds parlamentarikergruppe, altså Nordisk Råd, så tror jeg ikke, der skete så meget, fordi alle de ting, som vi nu tager beslutninger om, og som vi har taget beslutninger om i al den tid, jeg har været med,

har haft deres udgangspunkt i, at der er nogle parlamentarikere, der har foreslået det. Så er det gået igennem systemet, nogle gange frem og tilbage en 3-4 gange, det er blevet lavet lidt om osv., men det er parlamentarikerne, der har taget initiativerne hele vejen igennem, og det synes jeg har været godt. Og jeg synes, det er smadder godt, når så også ministrene i ministerrådet begynder at tage det alvorligt, selv om der nogle gange kan gå lidt lang tid fra en beslutning i Nordisk Råd, og indtil vi ser, der bliver gjort noget ved det. Men det må vi jo så hjemme i vores parlamenter – og det er det, jeg gør her – sige til vores ministre.

Dér er det godt, at vi får de samtaler, som vi nu er i den lykkelige situation at vores minister på området inviterer til med jævne mellemrum, og hvor vi kan tage disse ting op med ministeren. Dette siges, for at det ikke skal lyde, som om det er en barsk affære alt sammen, som om man er utilfreds med det hele. Sådan er det ikke. Jeg tror, det er fremgået klart af det, jeg har fremført i dag om Nordisk Råds beretning og det fremtidige arbejde. Det er gået på, at jeg er lidt utålmodig; jeg synes, vi kunne gøre mere, jeg synes, vi kunne gøre det bedre, jeg synes, vi kunne gøre det hurtigere. Og så glæder jeg mig i øvrigt til sessionen.

Sønderby (V):

Da jeg kom i Nordisk Råd for nogle år siden, var der også beretningsafgivelse til Folketinget, og der skete ikke mere. Man nævnte det, og så blev der ikke sagt mere. Senere er der så kommet en debat herinde i forbindelse med beretningen, og jeg tror egentlig, at både den nuværende minister og den forhenværende minister har haft udmærket af den her debat, vi har haft i dag. Vi andre har også haft det.

Det blev sagt af fru Dorte Bennedsen, at internationalt samarbejde ikke kan måles – det være også sagt til hr. Mogens Elvensø; nu er han gået, så det kan han altså ikke engang høre. Man kan jo ikke måle, hvad vi laver i Interparlamentarisk Union. Man kan ikke måle, hvad vi laver i FN – dér er det embedsmændene, der taler. Nu er der rejst nogen kritik. Jeg kan ikke, da hr. Poulsgaard sidder i formandsstolen, komme for tæt ind på det, men jeg vil alligevel sige, at de taler, som hr. Poulsgaard har holdt, i hvert fald ikke er lavet i sekretariatet. Det tror jeg jeg kan sige. Det kan godt være, hr. Pouls-

[Sønderby]

gaard skulle få nogle af dem lavet i sekretariatet, så de blev lidt mere saglige, og det skal jeg så beklage at hr. Poulsgaard ikke kan svare på. Men når jeg nævner det, er det, fordi jeg gerne vil takke sekretariatet, for det er så rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde sagde: Det er parlamentarikerne, der tager initiativerne.

Så kan vi diskutere, om alle de initiativer, vi tager, er gode, men når der kommer et medlemsforslag fra en hel række parlamentarikere beder vi jo om, at der laves undersøgelser, og alle skal spørges osv., og derfor er det altså os, der udstikker retningslinjerne. Denne debat kan måske få os til at fortsætte de drøftelser, som jeg nævnte, og som fru Lilli Gyldenkilde nu også var inde på, af mere uformel karakter ovre hos ministeren, og jeg håber, de kan fortsætte, så vi kan grave lidt dybere ned, end vi kan her. Her kan vi få nogle overskrifter; på møderne ovre hos ministeren kan vi nok få resultater, for overskrifterne i aviserne bestemmer trods alt ikke, hvad der skal ske i Nordisk Råd. Det er parlamentarikerne, der gør det.

Så jeg tror egentlig, at denne debat har været udmærket. Jeg tror også, at det er værd at vurdere de par løsagtige forslag, som hr. Anker Jørgensen kom med. Vi kan jo alle sammen hver for sig tænke over det. Altså jeg sagde »løsagtige«, fordi hr. Anker Jørgensen selv kaldte dem løsagtige; det var ikke mig, der kaldte dem løsagtige. Erhvert forslag til at forbedre Nordisk Råd, som de to forslag også var, må vi da alle sammen drøfte, og vi kan kun drøfte dem, hvis de er kastet ud, så vi kan sidde og drøfte dem ovre hos ministeren og prøve at komme til bunds i dem.

Målingen af det, der sker i Nordisk Råd, kan måske være svær at foretage, men resultaterne tror jeg alligevel vi løbende vil se. Fru Dorte Bennedsen har nævnt en række af dem, og så må vi prøve at luge de ting ud, som vi hver for sig synes ikke er som de skal være, og så må vi tage en drøftelse om det.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg ved, at hr. Gammelgaard, om jeg så må sige, uden egen vilje er blevet nødt til at forlade salen, men jeg synes alligevel ikke, denne debat kan gå til ende uden en enkelt bemærkning omkring et synspunkt, han kom med i sit indlæg, hvor han med stor virtuositet lagde op og fik – i hvert fald opfattede jeg det sådan – gjort det

lidt komisk, at vi havde denne drøftelse af beretningen et år efter, at beretningsåret var udløbet.

Dér synes jeg nok, at det bør siges højt i denne sal, at det er der én eneste årsag til at vi har, nemlig at Folketinget har besluttet, at beretningen først skal drøftes op mod den næste session, for så kan man bruge den som en slags afsæt for debatten om den kommende session. Det fremgik ikke af hr. Gammelgaards tale. Det har altså været vores beslutning.

Jeg vil i høj grad gerne være med til at drøfte, om vi skal lave beslutningen om, så man havde en kort debat om beretningen på et tidligt tidspunkt og så en forespørgselsdebat, eller hvad det nu kunne være, til ministeren op til sessionen. Men det må i hvert fald ikke stå som en kritik af folk, der ikke har fået gjort beretningen færdig i rette tid.

Hr. Poulsgaard og hr. Gammelgaard har jo været meget kritiske over for en række ting på Nordisk Råd. Dér vil jeg gerne tilslutte mig en række af de ting, som hr. Sønderby på det område sagde i sit første indlæg.

Vi kan jo også i vort parti have kritiske bemærkninger på visse områder, verden går videre, og vi er nødt til at forholde os til det, men det har vi jo faktisk gjort på en meget konstruktiv måde og er midt i processen, nemlig ved de møder, som ministeren – og det vil jeg gerne takke ham for – har taget initiativ til. Jeg synes, det har været nogle overordentlig konstruktive debatter, og vi skal jo altså fortsætte dem her i marts måned, umiddelbart efter sessionen.

Problemet ved de møder set med hr. Gammelgaards øjne tror jeg er, at det, man siger dér, ikke giver overskrifter i aviserne, og det må hr. Gammelgaard så lære at leve med. Der kommer til gengæld nok noget mere konstruktivt ud af møderne hos ministeren end det, der blev præsteret her i dag.

Hr. Poulsgaard var inde på disse taler, skrevne af embedsmændene. Det er jo netop et område, hvor Nordisk Råd faktisk forholder sig til tingene og siger: Jamen kan vi gøre det anderledes? Traditionelt i tidernes morgen var det delegationer, der talte. Det vil sige, at når man talte på udvalgets vegne, så talte man, om jeg så må sige, på tværs af en masse politiske partier. Og i erkendelse af, at det ikke er noget godt system, har Nordisk Råds miljøudvalg jo just besluttet, at i den debat, der skal foregå på Nordisk Råd

[Dorte Bennedsen]

om miljøsagerne, skal der ikke være en talsmand for udvalget med en tale skrevet eventuelt af embedsmænd. Nej, der skal være en repræsentant for hver af de politiske grupperinger i Nordisk Råd, så vi kan få en ordentlig politisk debat ud af det. Det er bare ét eksempel på, at hvis man går lidt konstruktivt ind i tingene, så kan man altså løbende forbedre det uden at behøve at tage det standpunkt, at fordi ikke alting fungerer perfekt, så må vi hellere nedlægge det hele.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets tekst

vedtoges uden afstemning.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om ændring af lov om økologisk jordbrugsproduktion. (Udskydelse af lovrevision).

Af Henning Nielsen (S) og Gade (SF) m.fl. (Fremsat 2/2 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Landbrugsministeren (Tørnæs):**

Regeringen er indstillet på at gå positivt ind i drøftelserne af Socialdemokratiets og SF's forslag om en 2-årig udskydelse af fristerne for lovens revision og dermed for modtagelse af ansøgninger om tilskud.

Den administrative gennemførelse af økologiloven var mere tidkrævende end ventet. Dette skyldes EF-proceduren og praktiske vanskeligheder i forbindelse med lovens gennemførelse. Det er derfor formålstjenligt, at der tilvejebringes yderligere erfaringer i endnu et par år, før end vi tager en mere gennemgribende drøftelse af loven.

En udskydelse af lovens revision kan endvidere være hensigtsmæssig under hensyn til de netop påbegyndte forhandlinger om EF-Kommissionens forslag til rådsforordning om økologiske produktionsmetoder i Fællesskabet.

Lovforslaget om forlængelse af loven skal notificeres for EF-Kommissionen, og derfor er det nødvendigt under udvalgsbehandlingen at stille ændringsforslag til § 2 vedrørende ikrafttræden. Regeringen vil straks tage skridt til at notificere forslaget og søge godkendelsesproceduren fremskyndet.

Under udvalgsbehandlingen vil det også være nødvendigt at supplere lovforslaget med bemærkninger vedrørende de administrative og økonomiske konsekvenser af forslaget.

Eva Møller (KF):

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Rønholt, er forhindret i at være til stede, skal jeg fremføre nogle enkelte bemærkninger om det foreliggende lovforslag.

Jeg kan sige, at Det Konservative Folkeparti ligesom landbrugsministeren er indstillet på at gå positivt ind i drøftelserne af det af Socialdemokratiet og SF fremsatte forslag. Det er vi, fordi vi ved, at det administrativt har været mere besværligt at få gennemført bestemmelserne om økologisk landbrug, end vi troede, da man i sin tid vedtog loven. Derfor synes vi også, det er rimeligt, at man nu får længere tid til at have økologisk landbrug, inden vi foretager en revision af lovbestemmelserne.

Jeg skal afslutningsvis sige, at det stadig væk er Det Konservative Folkepartis holdning, at økologisk landbrug på lang sigt skal kunne hvile i sig selv på markedsøkonomiske præmisser.

Inger Harms (SF):

Det er jo ikke mange år siden, SF'ere blev lidt til grin, når de rundt omkring på landbrugs-skolerne agiterede for økologisk landbrug. I dag er der vist ingen, der morer sig over det mere.

Økologisk jordbrugsproduktion er blevet til et indbringende erhverv for mange. Vi ønsker, det skal blive det for mange flere. Vi mener, vi bør gøre alt i Danmark, for at Danmark kan blive storleverandør til økologiske forbrugere i udlandet, og da ministeren ikke var særlig hurtig i opstarten med at bringe lovforslaget til udførelse og de mange ansøgninger først kommer